

Inspiratie bij integratie in het leerplan Gezondheidszorg

Inleiding

Met dit document willen we inspiratie bieden wanneer de school doelen wil clusteren tot zinvolle gehelen om zo geïntegreerd aan de slag wil gaan.

Geïntegreerd werken kan als didactische werkvorm binnen de lessen. Je integreert dan doelen binnen de bestaande rubrieken (scenario 1, 2, en 3 zoals toegelicht in het document voor mogelijke organisatiemodellen (zie document 'overwegingen lessentabel')).

Het kan ook zijn dat de school ervoor kiest om wekelijks seminarie of project in te richten. Je kan dan binnen dit project doelen gaan integreren onder de vorm van een project (scenario 4 en 5). De doelen van het leerplan bieden tal van mogelijkheden om de verschillende doelen te koppelen tot zinvolle projecten.

In dit document willen we inspiratie bieden voor beide manieren van geïntegreerd werken. In het eerste deel geven we een voorbeeld van integratie van doelen binnen een cluster zoals in scenario 1, 2 of 3. In het tweede voorbeeld vertrekken we van scenario 5 waarbij we per jaar 2 uren project voorzien om geïntegreerd te werk te gaan.

1. Geïntegreerd werken als didactische werkvorm in je lessen

Inspiratiedocument scenario 1, 2 of 3

Leerplandoel 5 behoort tot de rubriek kwaliteitsvol handelen.

Leerplandoel 5 leert leerlingen samenwerken met de cliënt en zijn netwerk, waarbij de leerling een cliëntgerichte zorgrelatie respecteert. Het doel focust hierbij op het belang van het leren communiceren, het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden en het bevorderen van empowerment en zelfstandigheid vanuit een samenwerkingsrelatie.

Stel dat we op school hebben gekozen om scenario 1, 2 of 3 te gebruiken om doelen uit de rubrieken van het leerplan te clusteren, dan lijkt het vanzelfsprekend dat leerplandoel 5 in meerdere clusters aan bod zal komen in de lessen. Leerplandoel 5 wordt immers theoretisch onderbouwd vanuit leerplandoelen binnen de rubriek zorgrelatie, agogisch handelen en zorg.

Voorbeeld vanuit de cluster:

Agogisch handelen
+ kwaliteitsvol handelen
+ zorgrelatie
+ psychologie

In de rubriek **agogisch handelen en zorgrelatie** leren de leerlingen kenmerken van een persoonsgerichte zorgrelatie kennen en leren ze hoe ze bijvoorbeeld cliëntgericht kunnen communiceren, ondersteunen en stimuleren en oefenen ze dit in bij het begeleiden van volwassenen en gezinnen met kinderen.

Zo kan je voor deze clusters via casussen en rollenspelen bijvoorbeeld

- leerlingen vaardigheden met betrekking tot het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden en het bevorderen van empowerment en zelfstandigheid laten oefenen
- sociale- en communicatie vaardigheden laten inoefenen waarbij je inzet op het omgaan met eisende cliënten en hun omgeving en het stellen van grenzen, vragen stellen en doorvragen om cliëntgericht te kunnen werken ...

- het SOFA-model inbrengen om ook het welbevinden van het netwerk van de cliënt te ondersteunen
- oefenen op het in gesprek gaan met cliënten over het al dan niet participeren aan activiteiten, bij het regelen en begeleiden van activiteiten

Voorbeeld vanuit de cluster:

Zorg

+ (anatomie en fysiologie)

+ kwaliteitsvol handelen

Leerplandoel 5 wordt ook theoretisch onderbouwd vanuit leerplandoelen binnen de rubriek **zorg**, waar leerlingen een visie op kwaliteitsvol leven, wonen en zorg leren kennen waarbinnen aandacht is voor een persoonsgerichte aanpak en de cliënt en zijn omgeving centraal staat.

Je kan leerlingen LPD 5 laten inoefenen via praktijkoefeningen. Zo kan je bijvoorbeeld

- oefenen in het informeren naar wensen en behoeften bij het uitvoeren van zorghandelingen om te bespreken wat de cliënt en zijn netwerk zelf doet en waar jij kan ondersteunen
- oefenen in het communiceren met cliënten tijdens het uitvoeren van zorghandelingen
- inzetten op het stimuleren van de empowerment en zelfredzaamheid bij het opstellen van een zorgplan

2. Geïntegreerd werken vanuit project

Inspiratiedocument scenario 5 en/of 6

Leerplandoel 5 behoort tot de rubriek kwaliteitsvol handelen.

Leerplandoel 5 leert leerlingen samenwerken met de cliënt en zijn netwerk, waarbij de leerling een cliëntgerichte zorgrelatie respecteert. Het doel focust hierbij op het belang van het leren communiceren, het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden en het bevorderen van empowerment en zelfstandigheid vanuit een samenwerkingsrelatie.

Stel dat we op school hebben gekozen om scenario 5 of 6 te gebruiken, dan werken we projecten uit om doelen uit de verschillende leerplanrubrieken te clusteren. In dit project werken we binnen een cliëntgericht zorgrelatie in thema's waar het begeleiden of verzorgen van gezinnen met kinderen of volwassenen aan bod komt.

Voor dit project vertrekken we uit volgende **casus**:

Rosa is een 78-jarige dame die een vijftal jaar geleden een CVA heeft gehad waardoor ze aan de linkerkant een motorische beperking heeft. Ze kan zich wel nog verplaatsen, maar vooral haar fijne motoriek is beperkt. Haar echtgenoot heeft jarenlang de nodige ondersteuning en huishoudelijke taken op zich genomen, maar is enige tijd geleden overleden. Rosa woont op een flat en heeft een huisdier, een kat die ze erg graag ziet. Ze heeft 1 dochter maar die woont niet zo dicht in de omgeving.

Je kan als vakgroep hier nog dieper op ingaan en wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen nog meer in kaart brengen. Je beschrijft de flat van Rosa en vermeldt waar ze ondersteuning nodig heeft.

De **opdracht** die je verbindt aan de casus is de situatie waarbij je leerlingen als verzorgende/zorgkundige aan huis komt en wil beginnen aan de taken binnen zijn/haar bevoegdheid.

Koppeling vanuit kwaliteitsvol handelen

LPD 1: De leerlingen handelen belevingsgericht vanuit een holistische, dynamische en emancipatorische mensvisie met aandacht voor het opbouwen van een professionele zorgrelatie.

LPD 5: De leerlingen werken binnen een cliëntgerichte zorgrelatie professioneel samen met de cliënt en zijn netwerk met aandacht voor

- *het communiceren;*
- *het ondersteunen van psychosociaal welbevinden;*
- *het bevorderen van empowerment en zelfstandigheid.*

Koppeling zorgrelatie

LPD 14 De leerlingen lichten aspecten van een professionele zorgrelatie met de cliënt en zijn omgeving toe.

Je kan inzetten op de kenmerken van de zorgrelatie en vragen hoe je als VZ/ZK vanuit die zorgrelatie best in overleg gaat met de cliënt om zo de zorgtaken te plannen en uit te voeren. Je kan inzoomen op hoe je de autonomie waarborgt enz. .

Koppeling psychologie

LPD 17 De leerlingen analyseren de ontwikkelingspsychologische domeinen van volwassenen en ouderen aan de hand van een ontwikkelingspsychologische theorie met aandacht voor de

- *fysieke ontwikkeling: (senso)motorische ontwikkeling;*
- *cognitieve ontwikkeling: van sensomotorisch tot formeel operationeel denken;*
- *morele ontwikkeling;*
- *socio-emotionele ontwikkeling: hechting en identiteit.*

Je kan inzoomen op de socio-emotionele veranderingen bij de cliënt (het verlies en de rouw om de echtgenoot) en de invloed van die verandering analyseren aan de hand van een ontwikkelingspsychologische theorie (bv. Bowlby, Erikson,.....)

Koppeling agogisch handelen

LPD 18 De leerlingen lichten het professioneel agogisch handelen toe op het vlak van

- *het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden,*
- *het bevorderen van empowerment en zelfredzaamheid;*
- *het omgaan met diversiteit;*
- *educatieve ondersteuning;*
- *het creëren van een stimulerende en compenserende omgeving.*

Je kan de link leggen naar het agogisch handelen en dieper ingaan op het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden van Rosa. Je kan de leerlingen via rollenspelen laten inoefenen hoe ze vanuit de zorgrelatie kunnen inspelen op het psychosociaal welbevinden van Rosa, hoe ze communiceren met haar vanuit die relatie enz. .

Je kan ook inzetten op hoe we de empowerment bij Rosa kunnen ondersteunen door samen de zorgprioriteiten te bepalen, na te gaan welke hulpmiddelen ze kan en wil gebruiken enz.

Koppeling Anatomie en fysiologie

Je kan de link leggen naar de anatomie en fysiologie die al aan bod kwam in de 2de graad MW. Concreet kan je vanuit de link met zorg nog eens dieper ingaan op de hersenen en zenuwstelsel en wat er gebeurt bij een CVA.

Koppeling Zorg

Bv LPD 31 De leerlingen lichten vaak voorkomende fysieke en psychische stoornissen, aandoeningen en hun invloed op het menselijk functioneren van doelgroepen toe.

Je kan dieper ingaan op het CVA en welke invloed dit heeft op het functioneren van Rosa. Je kan de leerlingen via een ICF het menselijk functioneren van Rosa in kaart laten brengen en laten nagaan welke ondersteuning ze nodig heeft. Zo kunnen de leerlingen in samenspraak met Rosa een (zorg-)plan laten opmaken voor de taken die binnen de eigen bevoegdheid vallen (link met LPD 7 systematisch handelen).

LPD 32 De leerlingen voeren logistieke taken uit met inbegrip van cliëntenvervoer en beperkte huishoudelijke activiteiten.

In LPD 32, het uitvoeren van logistieke taken, is het niet de bedoeling dat in de les inhoudelijk wordt ingegaan op het maaltijdgebeuren, de linnenzorg, zorg voor leefomgeving. Dat hebben de leerlingen in de 2de graad verworven. Wel is het de bedoeling dat ze die vaardigheden in de professionele context leren uitvoeren en afstemmen met en op de cliënt. Dit kan op stage, maar ook in de les m.b.v. casussen. Je kan hen hierbij leren rekening houden met criteria zoals tijd, budget, inrichting van de ruimte, middelen die ter beschikking zijn, combineren van taken enz. Het gebruik van dergelijke casus laat makkelijk toe om dit doel op niveau van toepassen aan te brengen.

Koppeling maatschappelijke context van het werkveld

LPD 38 De leerlingen exploreren verschillende zorgcontexten in functie van het ondersteunen van cliënten.

Leerlingen moeten de verschillende zorgcontexten exploreren. Het is aanbevolen om stage te lopen in de thuiszorg. Indien men daar niet in slaagt, zal in de les voldoende aandacht moeten gaan naar het verkennen van de verschillende zorgcontexten. Dit kan d.m.v. casussen uit te werken over die verschillende contexten en daar zo in de les dieper op in te gaan.